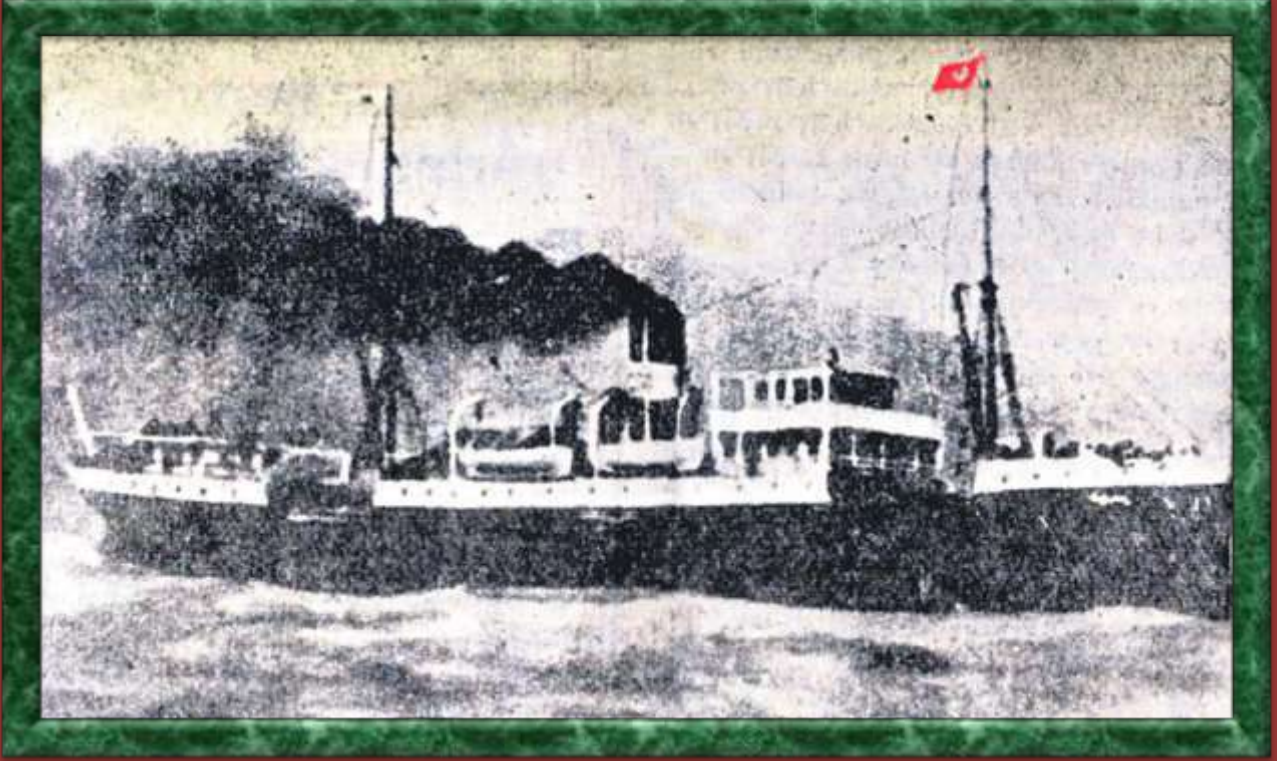


# TAM METİN KİTABI



ULUSLARARASI 19 MAYIS MULTİDİSİPLİNER ÇALIŞMALAR  
KONGRESİ

17-19 Mayıs 2019  
Samsun, Türkiye

## **Editörler**

Hanhasan oğlu Hasanağa RAMAZANLI  
Samira KHADHRAOUI ONTUNÇ

**ISBN – 978-605-787572-3**

**İKSAD YAYINEVİ**

**Institute Of Economic Development And Social Researches Publications®**

(The Licence Number of Publicator: 2014/31220)

TURKEY

TR: +90 342 606 06 75

E posta: kongreiksad@gmail.com

[www.iksad.com](http://www.iksad.com) [www.iksadkongre.org](http://www.iksadkongre.org)

Bu kitabın tüm hakları İKSAD'a aittir. İzinsiz kopyalanamaz ve çoğaltılamaz.

Kitapta bulunan eserlerin yasal ve etik sorumluluğu yazarlara aittir.

**İksad Publications - 2019©**

Yayın Tarihi: 03.06.2019

**ISBN – 978-605-7875-72-3**

**ULUSLARARASI 19 MAYIS MULTİDİSİPLİNER ÇALIŞMALAR KONGRESİ**

## **KONGRE KÜNYESİ**

### **KONGRE ADI**

**ULUSLARARASI 19 MAYIS MULTİDİSİPLİNER ÇALIŞMALAR KONGRESİ**

### **TARİHİ VE YERİ**

17-19 Mayıs 2019 Samsun –Türkiye

### **DÜZENLEYEN KURUM**

İKSAD- İktisadi Kalkınma ve Sosyal Araştırmalar Enstitüsü

### **KONGRE BAŞKANI**

Prof. Dr. Necati DEMİR

### **GENEL KOORDİNATÖR**

Samira KHADHRAOUI ONTUNÇ

### **ULUSLARARASI KONUŞMACILAR / KATILIMCILAR**

Aziza SYZDYKOVA ( KAZAKİSTAN)

Öğr. Gör. Elvan CAFAROV (AZERBAYCAN)

Prof. Dr. Asami NAKAI (JAPONYA)

Mohamed MOHAMEDELHASSAN (SUDAN)

Hamed KAGHAZCHİ (İRAN)

### **KONGRE DİLLERİ**

Türkçe, İngilizce

### **SUNUM ŞEKLİ**

Sözlü Sunum, Poster Sunum

# BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Dr. Amanbay MOLDİBAEV  
Taraz State Pedagogy University

Dr. Dilorom SALAHİY  
Semerkant State University

Dr. Akmaral SARGIKBAEVA  
Al Farabi Kazakh National University

Dr. Cholpon TOKTUSUNOVA  
Kyrgiz National State University

Dr. İbrahim HAQQULOV  
Uzbekistan Science Academy

Dr. İbrahim AL  
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Dr. Elvan YALCINKAYA  
Omer Halisdemir University

Dr. Zharkyn SULEIMANOVA  
Kazakh State Women's Pedagogy University

Dr. Sirojiddinov SHUHRAT  
Uzbekistan University of Language and Literature

Dr. Machabbat OSPANBAEVA  
Taraz State Pedagogy University

Dr. Liliya BUSKUNBAEVA  
Ufa Science Academy

Dr. Aftondil ERKİNOV  
Uzbekistan Ali Shir Nawai University of Language and Literature

Dr. Botagul TURGUNBAEVA  
Russia Natural Sciences Academy

Dr. Gulnaz KARİMOVA  
Ufa Science Academy

Dr. N.N. KEMANOVA  
Kazakh State Teacher Training University

Dr. Necati DEMİR  
Gazi University

Dr. Metin KOPAR  
Adıyaman University

Dr. Mislivi VLADEMIR  
Ukraine Technic University

Dr. Rimma MURATOVA  
Ufa Science Academy

Dr. Sarash KONYRBAEVA  
Kazakh State Women's Pedagogy University

Dr. Sarsakenova A. BAGITOVNA  
Orleo National Development Institute

Dr. Ekbar VALADBIGI  
Urumia University

Dr. Shara MAZHITAeva  
Karaganda State University

Dr. Rezida SULEIMANOVA  
Ufa Science Academy

Dr. Ulbosun KIYAKBAEVA  
Abai Kazakh Pedagogy University

Dr. Zinnur SIRAZITDINOV  
Ufa Science Academy

Dr. Zhaparkwlova N. IKSANOVA  
Al Farabi State National University

## BİR ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI; SANATÇI VE ÖĞRETMEN KAVRAMLARINA YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Arş. Gör. Zümrüt ŞEN

Doç. Dr. Raif KALYONCU

Trabzon Üniversitesi

### Özet

Bu araştırmanın amacı, görsel sanatlar öğretmen adaylarının sanatçı ve öğretmen kavramlarına yönelik tutumlarını ölçmeye yönelik bir ölçme aracı geliştirmektir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması için iki farklı üniversitede öğrenim gören ve uygulamaya gönüllü olarak katılan 200 resim iş öğretmen adayına ulaşılmış ve 180 kişi ölçek maddelerini işaretleyerek iade etmiştir. Yapılan inceleme sonucunda eksik ve hatalı işaretleme yapılan ölçekler değerlendirilmeye alınmamış, uygun bulunan 146 adet ölçek üzerinden veri analizi yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda ölçekte hatalı madde olarak çıkan 24. Madde çıkarılarak yeniden düzenleme yapılmıştır. Başlangıçta 50 maddeden oluşan ölçme aracı uzman görüşleri, madde ayırt ediciliği, toplam madde korelasyonları, madde güçlük düzeyleri dikkate alınarak 49 maddeye düşürülmüştür. Ölçme aracında 35 tanesi olumlu, 14 tanesi olumsuz olmak üzere 49 tutum ifadesi yer almaktadır. Ölçek beşli likert tipindedir. Geliştirilen ölçeğin geçerlik ve güvenilirlikle ilgili psikometrik işlemler bakımından uygunluk taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

**Anahtar Kelimeler:** Sanatçı kavramı, Öğretmenlik kavramı, Tutum Ölçeği

### Giriş

Davranışların ölçülmesiyle ilgili en önemli psikolojik yöntemlerden biriside tutum kavramıdır. Tutumun ölçülebilmesi ise öncelikle tanımlanabilmesine bağlıdır. Hem davranışlarımızı hem de sosyal algımızı etkileyen tutum, bireylerin davranışlarının belirleyicilerinden olduğu için sıklıkla araştırılan ve incelenen bir kavramdır. Tutum kavramının tanımlarına bakıldığında sürekli farklı tanımlamalar yapılmış, tutumun ne olduğuyla ilgili ortak bir tanım oluşturulamamıştır. Var olan tanımlardan birçoğu da tutumun farklı yönlerini vurgulamaya yöneliktir.

En genel tanımıyla tutum nesnelere ve durumlar karşısında gözlenen davranış değişikliğidir. Tezbaşaran (1997:1)tutum tanımını; “belirli nesne, durum, kurum, kavram yada diğer insanlara karşı öğrenilmiş, olumlu ya da olumsuz tepkide bulunma eğilimidir” şeklinde yaparken, Smith (1968) bir bireye atfedilen ve onun psikolojik bir obje ile ilgili duygu, düşünce ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan eğilimdir (Kağıtçıbaşı, 1999: 120) şeklinde, İnceoğlu (1985: 8) ise; bireyin, bir obje veya objelerin tipleri ile ilgilendiği zaman davranışa geçme öncesindeki hazır duruma halidir, şeklinde tanımlamıştır.

Bireyin tutumları karşılaştığı bir durumu sevmek sevmemek, tepki göstermek göstermemek, onaylamak onaylamamak şeklinde takındığı durumu göstermeye yardımcıdır, fakat birey bu durumu tamamen anlatmakta yetersiz kalır. Bir durumu kabul

ya da reddetmek, bir durumdan yana olmak ya da kaçmak, bir duruma eğilim göstermek ya da göstermemek deyimleri bireyin tutumunu daha derinliğine anlatmaktadır. Tutumun kökeni, bireyin duruma karşı beslediği tavrıdır. Bireyin tavrı, durumun bireyce kabul ya da reddedilmesine etkiye bulunmaktadır (Bilgin, 1996’ dan aktaran: Çetin, 2006: 30). Bahsedilen kavramlara bakıldığında tutumların değişebilir olduğunu, olumlu ya da olumsuz diye ayrıldığını, olumsuz bir tutumun olumluya olumlu bir tutumun da olumsuz dönüşebildiği görülmektedir.

Oppenheim (1966) tutum kavramını; genelde bir bireyin herhangi bir uyarıcı karşısında olumlu ya da olumsuz tepki gösterme eğilimidir (Deveci, 2002: 40) diye tanımlamış, Öner (2006) ise; tutum bir tür zihniyettir. Zihniyet, zihnin akıl yürütürken içinde bulunduğu ortamdır. Bu ortam akıl yürütmede kullanılan kavramlara anlam kazandırır, tanımını yapmıştır. Doob’un (1947) tutum tanımı ise, bireyin toplumda önemli olduğunu düşündüğü örtülü ve güdüleyici bir tepkidir, şeklindedir. Doob sonuçlardan çok bir tutumun ne olduğu üzerinde durmuştur ve yaptığı tanım bir tutumun bireyin nasıl davranacağı üzerinde etkili olduğuna ilişkin bir varsayım içermekle birlikte, açık davranışı içermemektedir (Tavşancıl, 2005).

Genel anlamda düşünüldüğünde sanatçı; yeteneğini sanat dallarından herhangi birinde kullanarak ürün veren kişi olarak tanımlanmıştır. Bir sanatçının kim olduğu, sanatçıdan neler beklendiği ya da neler yapması gerektiği konusundaki düşünceler eskiden beri tartışılmış ve bu günlere kadar gelmiştir. “Sanatçı, sanatçı adayı ve aslında herkes; kendini yaratan oluşturan binlerce yıllık bir tarihin, bir varoluşun ürünüdür... Üzerinde yaşadığı dünyanın ve kendi ülkesinin gerçekleriyle ve değerleriyle yoğrulmuştur” (Elgün, 2002: 24).

Sanatçı, yapmak istediği konu ile ilgili en uygun tasarımları hazırlayıp en etkili şekilde ortaya koymak için uğraşır. Bu uğraşlar başka akımlar, toplumlar ve sanatçılarda farklı özellikler gösterirken, kişinin yorumlaması ve algılama potansiyeli içerisinde bulunduğu zamanla da doğrudan ilişkilidir (Yılmaz, 2006). Sanatçı yaptığı eserin izleyicilerce ve toplumca beğenilmesini ister, bu beğenilme duygusu ile ortaya daha iyi yapıtlar koyabilmek için uğraşır. Geçmişte de günümüzde de sanatçı kendisini ifade etmek için çalışmıştır.

Gombrich (2004) ise; Sanat diye bir şey yoktur aslında. Yalnız sanatçılar vardır. Biçimleri ve renkleri doğru olacak biçimde dengelemek gibi mükemmel bir yeteneğe sahip erkek ve kadınlardır bunlar. Dahası, bunlar yarım çözümlenmelerden tatmin olmayan ve içten bir çalışmanın çile ve eziyetini her türlü kolay etkiye ya da yapay başarıya tercih eden dürüst bir kişiliğe sahiptirler. Bir sanatçı ancak bir sanat eserini oluşturan en ince ayrıntıları bulabildiği ve bulduğu ölçüde etki edebilir. Bu etki ne kadar güçlü olursa sanatta o kadar iyi olur (Tolstoy, 2004).

Kimi zaman takdir edilen kimi zamansa eleştirilip beğenilmeyen öğretmenlik kavramı, birçok eğitimci tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. MEB öğretmen tanımını;

öğretmen, Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler şeklinde yaparken, Selçuk (1994)' a göre ise öğretmenin mesleki yeterliliğe sahip olması için kişisel yeterlilik, alan yeterliliği ve eğitsel yeterlik olmak üzere üç ögeyi taşıması gerekir. Kişisel yeterlik; yüksek kişisel sorumluluk, yaratıcılık, sorunları çözme becerisi, eleştirel düşünme, ekip içinde çalışma, değişimleri başlatabilme, anlayış, merhamet, hoşgörü, yüksek sosyal ilişkiler ve ahlaki değerlerden oluşur (Selçuk, 1994' ten aktaran: Uslu, 2013: 234).

Öğretmen bilgi ve becerilerini üst düzeyde kullanabilmeli, öğretim yöntem ve teknikleri konusunda yeterli düzeye getirilmelidir. Çünkü öğretmen, öğrencilerinin davranışlarıyla ilgilenir, eğittiği her öğrencisinin önceden saptanmış amaçlara ulaşmasına yardım eder ve onların istedik davranışlara sahip birer kişi olmalarına yardımcı olur. Öğrencilerin gelişim basamaklarını ve sorunlarını tanımadan yalnızca ders anlatmaya dayanan öğretimin, eğitim açısından bir değeri yoktur (Temizkan, 2008). Verilen eğitimin niteliği ne olursa olsun öğretmenin niteliğinden ayrı düşünülemez. Eğitimin niteliğinin belirleyicileri öğretmenlerin niteliğidir.

Öğretmen öğrencilerinin bireysel farklılıklarını bilişsel, duyuşsal ve devinimsel düzeylerini öğrenerek uygun öğrenme yaşantılarını düzenlemeye çalışır. Etkili öğretmen, öğrencilerin eğitim öğretim etkinliklerine ilişkin tutum ve düşüncelerini denemelerine olanak sağlar, onları güdüleyerek verimliliklerini ve performanslarını arttırabilecek düşünce ve davranışlar kazanmaları yönünde yardımcı olur (Can, 2004). Öğretmen her şeyiyle öğrenciye örnek bir modeldir. Geleceğimizin avukat, doktor, mühendis, polis, öğretmen ve daha birçok meslekte hizmet verecek insanı yetiştirecek olan da öğretmenlerdir.

### **Araştırmanın Amacı**

Bu araştırmanın amacı; Görsel Sanatlar öğretmen adaylarının sanatçı ve öğretmen kavramlarıyla ilgili bilgi ve tutumlarını belirlemek amacıyla yapılacak akademik çalışmalara veri temini sağlayacak olan geçerli ve güvenilir bir tutum ölçeğini geliştirmektir.

### **Yöntem**

#### **Çalışma Grubu**

Araştırmacı tarafından 100 adet anket Ankara Gazi Üniversitesine, 100 adet anket Erzurum Atatürk Üniversitesine gönderilmiştir. Anketler bu üniversitelerdeki 1., 2., 3., ve 4. sınıflarda öğrenim gören resim iş öğretmen adayları tarafından doldurulmuş ve asıl uygulamadan önce geçerlilik ve güvenilirlik çalışması açısından 180 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Uygun bulunan 146 adet anket üzerinden veri analizi yapılmıştır.

#### **Sanatçı ve Öğretmen Kavramlarına Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi**



Araştırmada kullanılan tutum ölçeği Görsel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğrencilerin sanatçı ve öğretmenlik kavramlarına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin maddelerini oluşturmak amacıyla, tutum ölçeği maddeleri hazırlanmadan önce çok sayıda kaynak ve ölçme aracı taranarak elde edilen bilgiler doğrultusunda literatür taraması yapılarak ölçek maddeleri oluşturulmuştur. Araştırmacı tarafından sanatçı ve öğretmenlik kavramlarıyla ilgili olumlu ya da olumsuz iki yüzün üzerinde soru maddesi hazırlanmış, daha sonra sorular üzerinde eleme yapılarak ölçek soruları sanatçılık kavramına yönelik 50, öğretmenlik kavramına yönelik 50 soruya düşürülmüştür. Bu süreçte iki farklı gruptan öğretmen adayları ve öğretmenlerle zaman zaman bir araya gelinerek fikir ve görüşlerinden faydalanılmıştır. Uzmanların görüşleri, eleştirileri ve önerileri ile değiştirilen ve geliştirilen Tutum Ölçeği sanatçı kavramına yönelik 25, öğretmenlik kavramına yönelik 25 maddeye düşürüldükten sonra ölçekte yer alan maddelerin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır.

Madde havuzu tutumun bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutları dikkate alınarak 35 tanesi olumlu, 15 tanesi olumsuz olmak üzere 50 maddeden oluşturulmuştur. 5'li likert tipi modeli hazırlanan tutum ölçeğindeki sorulara beş kategori üzerinden cevap verilmektedir. Maddelerin sayı olarak karşılığı şunlardır: Kesinlikle Katılıyorum (5), Oldukça Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Çok Az Katılıyorum (2), Kesinlikle Katılmıyorum (1).

### Verilerin Analizi

Uygun bulunan 146 adet anket üzerinden veri analizi yapılmıştır. Spss 15 programı ile yapılan analiz sonucunda anketteki hatalı madde olarak görülen 24. madde çıkarılarak anket yeniden düzenlenmiştir. Başlangıçta 50 maddeden oluşan ölçme aracı (tutum ölçeği); uzman görüşleri, madde ayırt ediciliği, toplam madde korelasyonları, madde güçlük düzeyleri dikkate alınarak 49 maddeye düşürülmüştür. Ölçme aracında 35 tanesi olumlu, 14 tanesi olumsuz olmak üzere 49 tutum ifadesi yer almaktadır.

### Bulgular

Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğinin belirlenmesinde ilk olarak geçerlik ile ilgili işlemler uygulanmıştır. Ölçeğin öncelikli olarak örneklem uygunluğu ve faktörlenebilirlik seviyeleri için KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) örneklem uygunluğu testi ve Bartlett's testi yapılmış, bu testte anlam düzeyi  $p < .001$  seviyesine göre ölçülmüştür. Ölçeğe yönelik Alpha, KMO ve Bartlett's testlerinin yanında, ölçeği oluşturan maddelere yönelik temel bileşenler faktör analizi ölçümü yapılmış, madde toplam korelasyonları belirlenmiş ve faktörler arası korelasyon ölçümleri yapılmıştır. Yapılan ölçümlerde ölçeğin toplam varyansı açıklama oranı %66,35 olarak bulunmuş, Alpha güvenilirlik katsayısı ise 0,73 olarak hesaplanmıştır.

**Tablo 1.** Sanatçı ve Öğretmen Kavramlarına Yönelik Tutum Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması Sonrasında Çıkarılan Madde Dönüştürülmüş Yapı Matrisi



Maddeler	1	2	3	4
Soru 1				-0.488
Soru 2	0.58			
Soru 3				-0.64
Soru 4	0.541			
Soru 5			0.46	
Soru 6			0.501	
Soru 7			0.526	
Soru 8	0.364			
Soru 9	0.547			
Soru 10	0.685			
Soru 11	0.741			
Soru 12	0.794			
Soru 13	0.8			
Soru 14	0.72			
Soru 15	0.727			
Soru 16	0.609			
Soru 17	0.516			
Soru 18			0.371	
Soru 19			0.4	
Soru 20				0.413
Soru 21	0.387			
Soru 22			0.442	
Soru 23		0.489		
Soru 24	0.024	0.053	-0.022	0.12
Soru 25		0.321		
Soru 26			0.449	
Soru 27		0.524		
Soru 28				0.602
Soru 29		0.619		
Soru 30			0.502	
Soru 31		0.528		
Soru 32				-0.324
Soru 33		0.594		
Soru 34		0.604		
Soru 35		0.628		
Soru 36		0.48		
Soru 37		0.566		
Soru 38		0.546		
Soru 39			0.551	
Soru 40				0.421
Soru 41		0.451		

Soru 42		0.549		
Soru 43		0.38		
Soru 44			0.577	
Soru 45			0.546	
Soru 46		0.603		
Soru 47	0.323			
Soru 48		0.342		
Soru 49		0.544		
Soru 50		0.465		
Top. Varyans Açıklama	%66,35			
KMO	0,72			
Bartlett's	2768,5 / ,000			

Ölçeğin faktör yükleri referans sınırı olan 0,40'ın üzerindedir ve bu durum ölçek maddelerinin kabul edilebilir bir faktör yükü aldığına işaret etmektedir. Ölçeğin KMO örneklem uygunluğu sonucu 0,72 olarak bulunmuş, Bartlett küresellik sonucu ise  $p < 0,05$  düzeyine göre anlamlı düzeyde gerçekleşmiştir. Bu durum örneklemde elde edilmiş olan verinin faktör analizi için kabul edilebilir bir düzeyde olduğunu gösterir.

**Tablo 2.** Madde Toplam Korelasyon Katsayıları

1		2		3		4	
No	r	No	r	No	r	No	r
1	,679***	16	,588***	30	,479***	42	,515***
2	,612***	17	,644***	31	,549***	43	,519***
3	,666***	18	,612***	32	,599***	44	,694***
4	,722***	19	,821***	33	,621***	45	,615***
5	,801***	20	,700***	34	,606***	46	,598***
6	,711***	21	,708***	35	,609***	47	,668***
7	,532***	22	,612***	36	,693***	48	,457***
8	,587***	23	,556***	37	,588***	49	,601***
9	,709***	24	,709***	38	,609***		
10	,645***	25	,645***	39	,745***		
11	,663***	26	,671***	40	,611***		
12	,562***	27	,619***	41	,671***		
13	,459***	28	,511***				
14	,511***	29	,570***				
15	,623***						

\*\*\*  $p < ,001$

Madde toplam korelasyon değerleri referans sınırı olan 0,30'un üzerindedir. Ölçekteki her maddenin ölçülmek istenilen kavramı temsil eden toplam puan ile ilişkisi kabul sınırlarının üzerinde ve iyi düzeydedir. Tüm korelasyon sonuçları  $p < 0,001$  düzeyine göre anlamlıdır.

**Tablo 3.** Ölçek Toplamı ve Alt Başlıkları Arası Korelasyon

	Top.	1	2	3	4
Top.	---	,890***	,810***	,730***	,701***
1	,890***	---	,602***	,724***	,766***
2	,810***	,602***	---	,725***	,690***
3	,730***	,724***	,725***	---	,702***
4	,701***	,766***	,690***	,702***	---

\*\*\*  $p < 0,001$

Ölçek toplamı ile alt faktörler arası korelasyon değerleri incelendiğinde yüksek düzeyli ve pozitif yönlü bir ilişki görülmektedir. Bu durum ölçeğin tümü ile alt faktörler arasındaki ilişkinin yüksek düzeyde olduğu ve alt faktörlerin de ölçeğin tümünü oluşturan yükü temsil edebildiğini göstermektedir. Tüm korelasyon değerleri  $p < 0,001$  düzeyine göre anlamlı bulunmuştur.

**Tablo 4.** Ölçek Test ve Tekrar Test Güvenirlilik Ölçüm Sonuçları

Faktörler	Test		
	Tüm Ölçek $\alpha$	Test Yarılama A	Test Yarılama r
Tüm Ölçek	0,73	0,70	0,69

Ölçeğin iç tutarlılık katsayılarına yönelik ölçümlerin yer aldığı tablodaki veriler, ölçeğin kabul edilebilir düzeyde ve güvenilir sonuçlar sergilediğini göstermektedir. Tüm ölçek için güvenilirlik düzeyi 0,73 düzeyinde bulunmuştur. Ölçek güvenilirliği için uygulanan bir diğer yöntem testi yarılama (split half) yöntemidir ve bu uygulamada da sonuç 0,70 düzeyinde gerçekleşirken Spearman Brown korelasyon katsayısı da 0,69 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca ölçeğin Guttman iki yarı test katsayısı 0,70 olarak bulunmuş, ölçeğin ilk yarısı için Alpha katsayısı 0,75 ikinci yarısı için 0,70 bulunmuştur. Bu sonuçlar ölçeğin iç tutarlılığının ve güvenilirliğinin kabul edilebilir ölçüde sağlandığına işaret etmektedir.

## Sonuç

Bu çalışmada, görsel sanatlar öğretmen adaylarının sanatçı ve öğretmenlik kavramlarına yönelik tutumlarını belirleyebilecek geçerli ve güvenilir bir tutum ölçeğini geliştirmek amaçlanmıştır. Bu amaçla ilgili alan yazın doğrultusunda madde havuzu oluşturulmuş, maddelerle ilgili uzman görüşü alınmış ve maddeler bu doğrultuda hazırlanmıştır.

Ölçeğin faktör yükleri referans sınırı olan 0,40'ın üzerindedir ve bu durum ölçek maddelerinin kabul edilebilir bir faktör yükü aldığına işaret etmektedir. 0.40'ın altındaki 1 madde ölçekten çıkarılmıştır.

Örneklem büyüklüğünün faktörleşmeye uygunluğunu belirlemek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi uygulanmış ve KMO değerinin 0.72 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Bartlett küresellik sonucu ise  $p < 0,05$  düzeyine göre anlamlı düzeyde olduğu belirlenmiştir. Madde toplam korelasyon değerleri referans sınırı olan 0,30'un üzerindedir. Ölçekteki her maddenin ölçülmek istenilen kavramı temsil eden toplam puan ile ilişkisi kabul sınırlarının üzerinde ve iyi düzeydedir. Tüm korelasyon sonuçları  $p < 0,001$  düzeyine göre anlamlıdır.

Ölçeğin bütünü için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,73 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin bütününe ilişkin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı, ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Görsel sanatlar öğretmen adaylarının sanatçı ve öğretmenlik kavramlarına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla kullanılması araştırmacılara önerilmektedir.

#### Kaynakça

- Ayaydın, A. ve Kurtuldu, K. (2010). *Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin bilimsel araştırma yöntemleri dersine ilişkin tutumları*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi, 10(2), 1-8.
- Can, N. (2004). *Öğretmenlerin geliştirilmesi ve etkili öğretmen davranışları*. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16(1), 103-119.
- Çetin, Ş. (2006). *Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi (geçerlik ve güvenilirlik çalışması)*. Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, 18, 28-37.
- Deveci, H. (2002). Sosyal bilgiler dersinde probleme dayalı öğrenmenin öğrencilerin derse ilişkin tutumlarına, akademik başarılarına ve hatırlatma düzeylerine etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi. Anadolu Üniversitesi. Eskişehir.
- Elgün, T. (2002). *Sanatçı olabilmek. Türkiye' de sanat, plastik sanatlar dergisi*. 54(24).
- Gombrich, E. H. (2004). *Sanatın öyküsü* (4. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- İnceoğlu, M. (1985). *Güdüleme yöntemleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksek Okulu Yayınları: 4
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *Yeni insan ve insanlar*. Sosyal psikoloji dizisi: 1. İstanbul: Evrim Basım Yayım ve Dağıtım.

- Tavşancıl, E. (2005). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi*. 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Temizkan, M. (2008). *Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma*. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(3), 461-486.
- Tezbaşaran, A. A. (1997). *Likert tipi ölçek geliştirme klavuzu*. (2. Baskı). Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Tolstoy, L. N. (2004), *Sanat nedir?* (Çev. K. Demirkıran). (2. Baskı). İstanbul: Şule Yayınları.
- Uslu, M. (2013). *Pedagojik formasyon öğrencilerinin kişilik özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. International Journal of Human Sciences, 10(2), 233-245.
- Yılmaz, A. (2006). Sanat ve simge üzerine -1. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi 8. Ulusal Sanat Sempozyumu “Sanat ve ...”95.